

Seppo Telenius

Katinkuru ja partiolainen Irja Linnea Kärkkäinen

Lippukuntia, hevosia, ampumaratoja, vesijättömaita

Katinkuru ja partiolainen Irja Linnea Kärkkäinen

SEPPO TELENIOUS

Katinkuru ja partiolainen
Irja Linnea Kärkkäinen

Lippukuntia, hevosia, ampumaratoja,
vesijättömaita

© 2016 Seppo Telenius

Päällys ja taitto: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-330-790-2

SISÄLLYS

Johdanto	9
Herralahden ja Tiilimäen tanssi – hevosilla tai ilman	12
Ratsastaja partiotyttönä	17
Suomen Partiotyttöjärjestö – Finlands Flickscoutunion ry:n (SPTJ:n) uudet johtajatutkinnot	21
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry	22
Eila Anneli Ratsulasta Irja Linnea Kärkkäiseen	24
Suomen partiotyttöjen Satakunnan piirin johtaja yhteyslottana ja Porin tyttölyseon rehtorina	26
Kaksi Irjaa	34
Porin Ratsastusseura r.y.	36
Porin Ratsastusseurasta Porin Ratsastajiksi	39
Muutos vuokrasopimukseen/Porin Ratsastajat ry	44
Porin metsää, ilmailuopistoa, Lattomerén pohjoisreunaa	49
Lattomerén vesijättömaan jakoja	54
Suomalaisten ja saksalaisten ampumarata-alueita	58
Ampumarata Porin kaupunkikylän maa-alueelle R:No G-A 528	62

Jyrki Viitakoski ja Satakunnan Ampujat ry	64
Porin Lattomerén pika-asutusalue ja sen koulu	67
Pinomäki Porin Kiinteistönomistajain Keskusjärjestössä	69
Katinkurun ampumakeskus	71
Ratsastusta Pinomäessä ja vähän muuallakin	73
Pinomäki Porin kaupungin katuverkostoon	79
LÄHTEET	82
CURRICULUM VITAE	89

In 1936–1939 **Irja Linnea Kärkkäinen** (23 March 1909 – 21 December 2001) was a member of the riding club 'Porin Ratsastusseura'. Especially in 1932–1951 she held a leadership position in some organizations of the Girl Guides and Girl Scouts.

Mary Jeffery Collier's and Eugene L. Gaier's study "The Childhood Story Preferences of Adolescent Finnish Girls" concerns 380 students enrolled at the Girls' High School in Pori, during December of 1957. The subjects were asked by their headmistress Irja Linnea Kärkkäinen to name and summarize their favorite childhood story and answer a series of questions about it.

A forest area known as 'Porin metsä' (Pori Forest) is about 320 hectare large recreation area near to the centre of Pori. There are several footbaths and **bridle paths** in the area and also alight ski tracks in the winter time. Behind the sports centre begins a popular route to **Katinkuru**. It takes about seven kilometers of walking to get there and back. In Katinkuru there is also **a shooting range**. It was founded in the 1960's.

From October 1941 to September 1944 **Pori Airport** served as an air depot for the Jagdgeschwader 5 of German Luftwaffe. German soldiers had their shooting range between Niittykatu in **Kartano** and railway in **Honkaluoto**. On September 1944 soldiers left the airport and destroyed most of their facilities by exploding. One German-built hangar was still used in 2016.

The Finnish Aviation Academy Ltd is an aviation school based in Pori. It is located near Pori Airport and the Pori Forest. The purpose of the Academy is to train professional pilots for the need of Finnish professional aviation. During 2009–2011 the Academy trained also helicopter pilots to fill the need for new pilots in Finland.

Finnair (founded 1 November 1923 as Aero O/Y) is the flag carrier and the largest airline of Finland. The Finnair Aviation Academy was established on January 1964 in Helsinki by Finnair. The Academy was transferred to Kuopio in 1976 and later in 1985 to Pori as **the Satakunta Air Command** was moved to Tampere-Pirkkala Airport.

The Finnish Aviation Academy Ltd was established at the start of 2002. The ownership of the Academy was shared between the Government of Finland (49,5 %), Finnair (49,5 %) and the City of Pori (1 %). Pori Airport is located 2,6 kilometers south of the Pori town centre. Katinkuru and ***Pinomäki*** are located about five kilometers of the town centre.

Heli Nännimäinen has been a member of the Pinomäki Royalty Riding Club. She discovered in 2014 Daenerys (Dee), a then-five-year-old with some showjumping and Future Event Horse League experience. In 2015 their highlights included placing 22nd in the world Championships for Young Event Horses in France and 3rd in the Horse Sport Ireland 5&6 Year Old Mare Championships. Heli Nännimäinen was based in MJS Equestrian in County Wicklow (Contae Chill Mhantáin), where her home coach was Jenni Lamminen.

Smith College (Northampton, Massachusetts). The year of 1952. ***Awards:*** Certificate of graduate studies, Irja Linnea Karkkainen, Diploma for Teachers of Physical Education, University of Helsinki, 1931. Physical Education. (Smith College Bulletin, Catalogue Number 1952–1953 with Course Announcements for 1953–1954, Series 47 March, 1953 Number II, page 165.)

Johdanto

Rauman kylä eli ”Vähät raumat” tarkoitti rekisterikylää, joka muodostui keskiajalla nykyisen Porin kaupungin keskustan länsipuolella sijainneen saaren länsikärkeen. Rauman kylä tunnettiin 1500-luvun asiakirjoissa nimillä Rawma by, Råmalby, Romalby, Romon, Roumo by, Romal by, Rwmon. Vähä-Rauma tuli käyttöön 1600-luvun alussa: Lilla Raumo, Lille Raumo, Lill Raumo. Kylä koostui 1500-luvulla seitsemästä talosta.

Rauman kylään kuului myös 1700-luvulla seitsemän taloa: 1) Liinaharjan verorustholli [Linaharja Rusthåll], 2) Kaprali [Kaprals], 3) Pekka [Peckas], 4) Lanki [Langi Corporals Boställe], 5) Friisi [Fris], 6) Tulonen, 7) Tommila eli Pormestarintila [Borgmästars]. Tulonen jaettiin 1750 kahteen yhtä suureen osuuteen. Friisi jaettiin 1772 kahtia siten, että isompi osuus sai nimekseen Juhola (Friisi-Juhola) ja pienempi Friisi. Tommila oli ollut vuodesta 1585 Porin kaupungin omistuksessa, koska kaupunki muodostettiin Päärnäisten kylästä ja yhdestä kahdestoistaosasta Rauman kylää. Isojako Lattomerens vesijättömaista tehtiin vuosina 1781–1782, jonka jälkeen Lankin (Langin) talon maihin lukeutui mm. Överbynmäki

Vuoden 1741 Porin ympäristön kartassa Lattomerens suo on otettu mukaan. Kartasta näkyy, kuinka Tuorsniemen kylän ja Rauman kylän (Vähärauman kylän) välistä laskee oja Porinlahteen. Lattomerens kuivaus alkoi toukokuussa 1773. Työ oli hankalaa ja ojitus uusittiin useaan kertaan. Ojien kunnossapidosta jouduttiinkin käymään useita oikeudenkäyntejä. Lopullinen kuivatus ja raivaaminen pelloiksi tapahtuivat vasta 1900-luvulla. Lattomerens pohjoisreunan vesijättömaat jaettiin Tuorsniemen kylän, Rauman kylän, Porin kaupunkikylän ja Koiviston kylän kesken.

Kiinteistörekisterissä *sijaintialueen* kiinteistötunnus tarkoittaa rekisterikylää tai kunnanosaa. Esimerkiksi Pinomäen alueen läntisimpien osien sijaintialue on ”Rauman kylä”, keskimmäisten osien ”Porin kaupunkikylä” sekä itäisimpien osien ”Koiviston kylä” ja ”Friitalan kylä”. Koiviston kylään kuuluneessa Honkaluodossa tarvittiin 1880-luvulla ojituksia: ”Urak-

kahuutokaupalla, jota toimitetaan tämän kuun 16 p:nä tarjotaan vähimmän waatiwalle tehtäväksi isompi ojankaivaustyö joka alkaa Honkaluodon järvestä, Koiviston kartanon maalla, ja ulottuu Kokemäenjokeen asti...” (**Lounas** 13. elokuuta 1887, nro 64, sivu 4).

Ulvilaan kuulunut Koiviston kylä liitettiin lähes kokonaan 1.1.1941 Porin kaupunkiin. Pieni osa kylästä jäi Ulvilaan, josta puolestaan pieni osa Friitalan kylästä liitettiin Poriin, johon tuolloin liitettiin myös mm. merkittävä osa Tuorsniemen maista. Kun Porin maalaiskuntaa ei enää 1.1.1967 ollut, kuului koko Tuorsniemen kylä Porin kaupunkiin. Myös Porin maalaiskuntaan kuulunut Rauman kylä liitettiin 1.1.1941 Porin kaupunkiin, johon yksi kahdestoistaosa kylästä oli kuulunut jo vuosisatojen ajan.

Toisen maailmansodan jälkeen Lattomerén pika-asutusalue sai uuden nimensä ”Pinomäki” samannimisen mäen mukaan, jonka rinteelle pystytettiin Ilmavoimien kasarmirakennus. Se siirtyi 1980-luvun puolivälissä Ilmailuopiston käyttöön. Pinomäen aluetta on alettu kutsua **Pinomäen kyläksi**, johon lasketaan kuuluvan mm. Överby, Sonnimäki, Honkaluoto, Kusiamäki ja Ilmailuopiston pääty.

Ilmailuopistosta puolisen kilometriä lounaaseen löytyy Katinkuru, joka on **Porin metsän** eteläisin osa. Porin metsä on vuosien kuluessa supistunut noin 320 hehtaarin laajuiseksi ulkoilu- ja virkistysalueeksi, joka rajoittuu pohjoisessa Porin urheilukeskukseen, idässä Porin lentoasemaan, etelässä Lattomerén ja Pinomäen laajoihin peltoaukeisiin sekä lännessä Valtatie 8:aan.

Porin metsän läpi kulkee Katinkuruun vievä 3,5 kilometrin pituinen valaistu reitti. Lisäksi metsästä löytyy useita valaisemattomia kaupungin ylläpitämiä reittejä sekä **ratsastuspolut** hevosille. Ratsastuspolkuja on yhteensä noin kymmenen kilometriä. Urheiluseura ”Porin Ratsastajat” vuokrasi Porin kaupungilta 26.4.1976 alueen, jossa esimerkiksi vuonna 2016 toimi Porin Ratsastuskeskus Oy. Ratsastuskeskuksen ja Pinomäen entisen koulun välillä kulkee Hevosura. Urheiluseura ”Uvilan Ratsastajat” katsoi 6.4.2016, että hevosten metsäreitit olivat ”*kaamessa kunnossa*” ja että ”*Hevosura oli aivan kamalassa kunnossa*”.

Valtiot.lis. Seppo Teleniuksen vuonna 2016 julkaistun teoksen maantieteellisinä kohteina ovat Porin metsä ja sen lähiseutu eri aikakausina. Urheilulajeista käsitellään varsinkin ratsastusta ja ammuntaa. Katinkurun ampumakeskus löytyy Porin metsän eteläosasta. Vuonna 1940 perustettua Lattomerén pika-asutusalueella on alettu toisen maailmansodan jälkeen kutsua Pinomäen kyläksi samannimisen mäen mukaan, joka sijaitsee koilliseen Katinkurusta. Pinomäki Royalty Riding Club rekisteröitiin lokakuussa 2007. Alueella toimii myös Ulvilan Ratsastajat.

Tärkein yksittäinen henkilö teoksessa on Suomen partiotyttöjen Satakunnan piirin johtajana 1932–1951 toiminut Irja Linnea Kärkkäinen, joka harrasti urheilua Porin Ratsastusseurassa ja Porin Naisvoimistelijoissa. Hän oli Porin tyttölyseon rehtori 1939–1974 ja toimi vuoden 1942 aikana päämajan sotilashallinto-osaston yhteyslottana ja 18. divisioonan yhteyslottana. Vuonna 1944 Irja Kärkkäinen oli 4. divisioonan yhteyslotta. Lukuvuoden 1951–1952 hän suoritti jatko-opintoja amerikkalaisessa Smith Collegessa.

9 789523 307902

ISBN: 978-952-330-790-2

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi